

5. Ustawa z dnia 25 czerwca 1999 r. o Polskiej Organizacji Turystycznej. URL: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU19990620689>

6. Ustawa z dnia 16 września 2011 r. o timeshare. URL: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20112301370>

7. Ustawa z dnia 3 lipca 2002 r. Prawo lotnicze. URL: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=wdu20021301112>

8. Ustawa z dnia 15 listopada 1984 r. Prawo przewozowe. URL: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU19840530272>

9. Ustawa z dnia 18 września 2001 r. Kodeks morski. URL: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=wdu20011381545>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-501-6-148>

ДО ПИТАННЯ ПРО СУТНІСТЬ ТОКЕНА: ТЕХНІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ, ПРАВОВІ ДЕФІНІЦІЇ ТА НАУКОВІ ДИСКУСІЇ

Самсін Роман Ігорович,
*кандидат юридичних наук,
докторант*

*Хмельницький університет управління та права
імені Леоніда Юзькова,
м. Хмельницький, Україна*

Токенизація як явище цифрового світу розпочалася ще до появи блокчейну, і набуло свого поширення при зростанні попиту на розрахунки в Інтернеті. Наприклад, при розрахунках платіжною картою та за допомогою Apple Pay або Google Pay, замість грошей відправляється токен – набір символів, відповідний платіжним даним [1]. Метою токенизації був і є захист конфіденційних даних методами, відмінними від шифрування.

У аналітичному матеріалі European Central Bank «Cryptocurrencies and tokens» від 6 вересня 2018 року зазначалося, що токени є юридичним втіленням частки в активі, набору дозволів або вимог, що належать їх власнику чи власникам [2]. У Керівних принципах щодо запитів стосовно регуляторної рамки для первинного розміщення монет (ICO), створених Швейцарською службою нагляду за фінансовими ринками 16 лютого 2018 року, токен визначається як одиниця обліку,

яка використовується для представлення цифрового балансу в деяких активах [3].

На сайті Дія-портал токен визначається як спеціальний апаратно-програмний пристрій, який захищає особисті ключі від копіювання чи зміни зловмисниками. Токен може мати форму USB-пристрою або бути у формі смарт-картки (картки з чипом). Прикладами токенів є пристрої Алмаз-1К, Кристал-1 тощо [4]. На сайті ЦСК-України токен визначається як компактний пристрій у вигляді USB-флешки, призначений для забезпечення інформаційної безпеки користувача, віддаленого доступу до інформації та використовується для ідентифікації його власника [5].

В проєкті Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування операцій з віртуальними активами в Україні» від 14 вересня 2018 № 9083 пропонувалося доповнити підпункт 14.1.273 пункту 14.1 статті 14 Податкового кодексу України визначенням поняття «токен» в такому вигляді: «токен – це цифрова одиниця обліку в рамках розподіленого реєстру записів у цифровій формі, який має криптографічний захист» [6].

Різняться підходи щодо визначення поняття «токен» і серед науковців. На думку З. Пестовської, токени – це комбінації символів в Інтернеті, що відрізняються від шифрування, при якому конфіденційні дані змінюються та зберігаються за допомогою методів, що не дозволяють їх подальше використання у комерційних цілях, а токенизація – це процес трансформації обліку та управління активами, заміна даних чи активів на їх цифровий еквівалент – токен [7]. І. Дерун, І. Склярчук зазначають, що токеном є одиниця обліку, яка призначена для представлення цифрового балансу у певному активі [8]. М. Демянчук, Н. Маслій, М. Мітева пишуть, що токени є цифровою одиницею обліку в рамках розподіленого реєстру записів у цифровій формі, яка має криптографічний захист [9]. Н. Смальченко описує токен як цифровий актив, який покупець як інвестор купує у емітента токена, що його випускає, і визначає біткойн як взаємозамінний токен [10]. В. Сословський, І. Косовський підходять до токенів як до розрахункових одиниць певної платіжної системи [11]. Е. Малевський зазначає, що токеном є запис в розподіленому реєстрі даних (блокчейн), за допомогою якого відбувається облік інформації із застосуванням криптографічних алгоритмів, що забезпечують безпеку системи [12]. О. Кудь з цього питання пише, що сутності токenu присутня двоїстість: з одного боку, одиниці обліку токenu можуть виступати одиницею вимірювання обсягу прав щодо такого токenu, а з іншого – токен може бути об'єктом обліку будь-якого майна, що існує поза системою обліку (за межами блокчейну). Автор наголошує, що токен – основний

інструмент технології розподіленого реєстру і технічно всі віртуальні валюти, віртуальні активи, цифрові фінансові активи тощо, за своєю суттю є токенами [12]. Н. Патачиц, Н. Філатова-Білоус вважають, що токен – це одиниця обліку, що посвідчує баланс у цифровому активі, записана в системі блокчейн [13].

Отже, токенами в одному випадку вважаються комбінації символів, що генеруються за допомогою будь-яких електронних систем і виступають як цифрові одиниці обліку в цих системах, а в іншому – як комбінації символів, що комбінуються виключно в системі розподіленого реєстру і виступають як одиниці обліку в цих системах.

Технічно токен представляє собою комбінацію символів, яку можуть згенерувати за допомогою електронних пристроїв, незалежно від застосування для цього процесу технології розподіленого реєстру (токенізація відбувалася ще до його появи), то можна говорити, що поняття «токен» є ширшим і охоплює як комбінації символів, згенерованих в системі (чи за допомогою системи) розподіленого реєстру, так і комбінації символів, що генеруються в інших програмах чи системах. Для визначення токенів, які згенеровані в системі розподіленого реєстру, в тому числі за допомогою смарт-контрактів та стандартів системи блокчейн, і виступають одиницями обліку в цих системах, доцільно використовувати поняття «криптотокени», щоб підкреслити їх цифровий характер, нерозривний зв'язок із технологією розподіленого реєстру та відмінність від апаратно-програмних токенів, що застосовуються виключно для зберігання криптографічних ключів.

Література:

1. Токенізація економіки як глобальний тренд 2021 року. URL : <https://www.interkassa.com/ua/blog/tokenizaciya-ekonomiki-kak-globalnyytrend>

2. Cryptocurrencies and tokens – European Central Bank (ECB). URL : https://www.ecb.europa.eu/paym/groups/pdf/fxcg/2018/20180906/Item_2a_-_Cryptocurrencies_and_tokens.pdf

3. Що таке токен? URL : <https://ca.diiia.gov.ua/faq4#:~:text=Токен%20-%20це%20спеціальний%20апаратно-програмний,від%20копіювання%20чи%20зміни%20зловмисниками>

4. Що таке токен для КЕП. URL : <https://uakey.com.ua/news/blog/shho-take-token-dlja-kep-ecp>

5. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування операцій з віртуальними активами в Україні: проєкт Закону України від 14.09.2018 № 9083. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=64597.

6. Пестовська З.С. Токенізація економіки України: мрія чи реальність. URL : <https://acadrev.duan.edu.ua/images/PDF/2022/1/4.pdf>
7. Дерун І., Склярук І. Онтологічні аспекти сутності криптовалюти та її відображення в обліку. URL: <https://eprints.oa.edu.ua/id/eprint/7658/1/28.pdf>
8. Демянчук М. А., Маслій Н. Д., Мітева М. В. Дослідження розвитку, використання та регулювання віртуальних активів в умовах дігитального середовища. Сучасні напрями розвитку економіки в контексті євроінтеграційних процесів: матеріали доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 2 листопада 2018 р.). Запоріжжя : Класичний приватний університет, 2018. 104 с. URL : <http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/19471/1/75-80.pdf>
9. Смальченко Н. Г. Поняття токєну і токєнізації активів: курсова робота / Нац. ун-т «Києво-Могилянська академія». Київ, 2020. 33 с. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/bitstreams/d9e5d8d4-273c-40c4-b345-0237f9856c9c/download>
10. Сословський В. Г., Косовський І. О. Криптовалюти як система інвестиційних проєктів. *Вісник Університету банківської справи*. 2017. № 1 (28). С. 103–110.
11. Малєвський Е. З. Щодо бухгалтерського обліку цифрових активів (токєнів). Економіка і управління. Київ : Європ. ун-т, 2018. № 1. С. 101–106 URL : https://rep.polessu.by/bitstream/123456789/20408/1/Malevs%27kii_E.Z_Shcho_do_bukhgalters%27kogo_obliku_tsifrovikh_aktiviv_tokeniv.pdf
12. Кудь А. А. Феномен віртуальних активів: економіко-правовий аспект. *International Journal of Education and Science*. 2020. № 3. Т. 3. С. 30–43. URL: <https://ekrpochn.culturehealth.org/files/paper-files/2020-volume-3-no-3-30/fenomen-virtualnykh-aktiviv-ekonomiko-pravovyy-aspekt.pdf>
13. Патачиц Н. О., Філатова-Білоус Н. Ю. Перспективи визначення правового режиму криптовалюти у вітчизняному цивільному законодавстві з урахуванням досвіду зарубіжних країн. *Форум права*. 2021. Т. 67, № 2. С. 62–77. URL: https://forumprava.pp.ua/files/062-077-2021-2-FP-Patachyts,Filatova-Bilous_9.pdf